

STICHTING HISTORISCH VERPLEEGKUNDIG BEZIT

Bezoekadres: Foksdiep 2, 8321 MK Urk
Telefoon: 06 57395653
Postadres: Zuster Spinhovenlaan 11, 3981 CR Bunnik
Email: SHVB@verpleegkundigergoed.nl
Website: www.verpleegkundigergoed.nl
BIC: INGBNL2A
IBAN: NL54INGB0005252180
KvK Leiden: 41167202

JAARVERSLAG 2020

Doelstelling: SHVB houdt zich bezig met het verzamelen, behouden, beheren en registreren van historisch verpleegkundige objecten ter bevordering van de kennis van de geschiedenis van de verpleegkunde. Dit historisch materiaal wordt toegankelijk gemaakt door het ontvangen van bezoekers en het geven van rondleidingen. SHVB richt elders vitrines in en leent delen van de collectie uit aan derden. SHVB bevordert waar mogelijk diverse vormen van geschiedschrijving.

Bestuur

Mevrouw Prof. Dr P. F. (Petrie) Roodbol, voorzitter vanaf december 2018

Mevrouw Dr. G.J.C. (Cecile) aan de Stegge, voorzitter tussen 2011 en december 2018, secretaris vanaf december 2018

De heer Mr. H. (Henk) Treure, penningmeester van 2009 tot en met december 2020

Mevrouw E.A. (Emma) ten Brinke, penningmeester sinds november 2020

Mevrouw Dr. E.Q. (Liesbeth) Hesselink, bestuurslid vanaf december 2018

De heer Drs. F.W.H. (Frank) Bergevoet, bestuurslid sinds mei 2019

Adviseurs:

Mevrouw I. (Ida) van Deth-Ruys, collectiemedewerker sinds de oprichting van de Stichting in 1986

Mevrouw Drs. M.A.J.M. (Monique) Jaspars, museumdeskundige

Comité van Aanbeveling

De heer Drs. Marius Buiting, directeur Nederlandse Vereniging voor Toezichthouders in de Zorg

De heer Drs. Cor Calis, tot voor kort bestuurder van Planetree

Mevrouw Dr. Margreet van der Cingel, Lector Leiderschap & Identiteit in het verpleegkundig domein Onderzoeksgroep Zorg en Welzijn NHL-Stenden Hogeschool / Medisch Centrum Leeuwarden

De heer Prof. Dr. Mart van Lieburg, emeritus hoogleraar geschiedenis van de geneeskunde Erasmus Universiteit Rotterdam

Mevrouw Prof. Dr. Hanneke van Maanen, emeritus hoogleraar verplegingswetenschappen

De heer Dr. Aart Pool, gepromoveerd verplegingswetenschapper

De heer Drs. Robert Simons, voormalig verpleegkundig manager AMC

Nieuw bestuurslid

Per 1 januari 2021 zal Emma ten Brinke de rol van penningmeester overnemen van Mr. Henk Treure. Ter voorbereiding werkt zij zich reeds sedert oktober 2020 in, middels contacten met mevrouw Milly de la Ruelle, die de boekhouding voor SHVB reeds verzorgt sinds het penningmeesterschap van Henk Treure. Emma is 27 jaar oud, woonachtig in Leiden en heeft succesvol een bachelor kunstgeschiedenis afgerond met een scriptie over de staat van etnografische musea in Europa. Nu is zij druk bezig haar *Master Arts and Culture* te behalen; de verwachting is dat zij in de zomer van 2021

afstudeert. Het onderwerp voor haar Masterscriptie betreft de ethiek en etiquette omtrent menselijke resten in museumcollecties. Een ongewoon, maar interessant onderwerp.

Schenken

SHVB ontvangt geregeld schenkingen van belangstellenden en (oud-)verpleegkundigen. Bijzondere vermelding in 2020 verdient de schenking van het insigne van mevrouw A.C. Looman uit Dordrecht, die tussen 1956 en 1965 alle destijds bestaande verpleegkundige diploma's wist te behalen, zoals goed te zien op onderstaande foto.

Insigne, geschonken door Anneke Looman (1931), een verpleegkundige met diploma's A en B, plus kraam-, kinder- en wijkaantekening

Daarnaast ontving de Stichting een grote collectie insignes van het archief van de congregatie Dochters van Onze Lieve Vrouw van het Heilige Hart. Een foto daarvan vindt u op de volgende pagina.

Uitleendiensten

Van de mogelijkheid om historische materialen en uniformen tegen een vast tarief te lenen en te gebruiken voor diverse doeleinden is onder invloed van het coronavirus dit jaar minder gebruik gemaakt dan andere jaren. Aan publiciteit heeft het SHVB echter niet ontbroken! Zo heeft SHVB in het voorjaar van 2020 enthousiast meegewerkt aan een verzoek van Cécile Narinx (modejournalist voor o.a. *De Volkskrant*) die naar aanleiding van een gesprek met haar moeder (vroeger verpleegkundige) in dit coronajaar een artikel wilde schrijven over het verpleegkundig uniform. Ze kreeg een exemplaar van *Handen uit de Mouwen* en werd zó enthousiast, dat haar artikel 'Over de rokjes' in de woensdagkrant van 22 april 2020 op de voorpagina werd aangekondigd en maar liefst 4 hele pagina's besloeg. Dit leidde tot leuke reacties op LinkedIn en ruim 175 bestellingen van *Handen uit de Mouwen* (2014). Hulde en dank aan Narinx! Op zondag 10 mei 2020 trad Ida van Deth-Ruys op in een televisie-uitzending van *Andere Tijden* (VPRO) met de titel 'Ode aan de Zorg'. Hoewel vele historici en verpleegkundigen kritiek hadden op het a-historische karakter van deze uitzending, vonden veel oud-verpleegkundigen deze prachtig. Alle genoemden waren van mening dat Ida de haar opgelegde rol van 'rustpunt in de uitzending' prima had vervuld, rondlopend en objecten tonend in het depot van SHVB. De uitzending werd in oktober herhaald. Ida heeft hier veel reacties op gekregen. Lopende het jaar is ook nog materiaal rond vroeggeboorte uitgeleend aan een televisieserie op basis van het boek *De Stamhouder, Een familiekroniek* van Alexander Münninghoff. Deze productie heeft door corona vertraging opgelopen, maar zal ongetwijfeld in 2021 of 2022 op tv vertoond worden. Op de valreep werd een uitleen gerealiseerd in december 2020 aan het Erfgoedcentrum Tongerlohuys te Roosendaal, voor een expositie in januari-april 2021.

Medewerkers

Zonder de enthousiaste en bekwame vrijwilligers van SHVB zou de collectie er niet zo verzorgd en overzichtelijk bij staan als nu het geval is. In 2020 waren dit de dames (en NVMG leden) M.M. (Greet) Bakker, I. (Ida) van Deth-Ruys (collectiebeheerder), R. (Ria) Kornet-van Leeuwen, J.E. (Jolieke) Schroot en ook de dames N. (Nienke) Hemmes, A. (Anke) Katsman-Tepper, C. (Christel) Laval-Crutzen, C.G. (Carolien) Miete, M. (Marian) Rosenburg en C. (Claar) Quarles van Ufford-van Raalten.

Een man uit Emmeloord die in januari 2020 enthousiast bij SHVB begon, heeft helaas besloten dat ander werk hem wellicht beter ligt. Dit was spijtig voor SHVB.

De heer Th. (Theo) Beijerinck bood, vooral rond de coronamaatregelen, waar nodig technische ondersteuning. De vrijwilligers konden dit jaar niet getraakteerd worden op een uitstapje. Zij kregen met Kerst een mondkapje met het logo van SHVB. Uiteraard was er ook hartelijk verkeer met hen.

Bezoekers

Onder invloed van alle coronamaatregelen kwamen in 2020 slechts circa 100 bezoekers (incl. groepen) naar SHVB. Vermeldenswaard is het bezoek van Hugo Schalkwijk van het Historisch College FNI bij V&VN, een verwante organisatie waarmee in 2021 veel vaker en nauwer zal worden samengewerkt. Bijzondere vermelding verdient ook het bezoek van Nu '91, een organisatie die in December 2020 een zeer fraai nummer uitbracht van hun glossy *FLOOR* over de geschiedenis van het verpleegkundig uniform. Daarbij schitterde de oudste vrijwilliger van SHVB Greet Bakker (oud-docente verpleegkunde) links op de voorpagina. Met dank aan Nu'91!

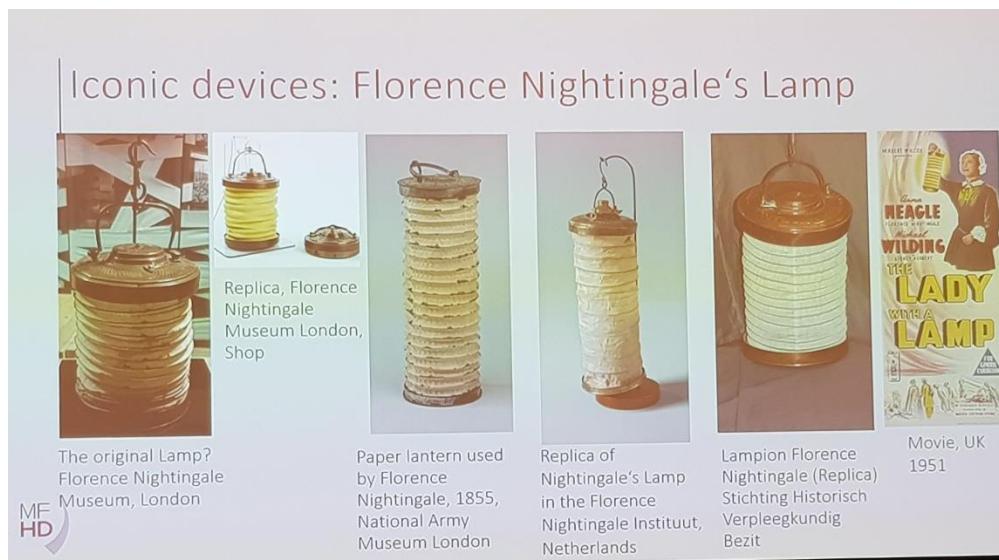

Contacten met de andere collecties op Urk

SHVB voelt zich thuis op Urk dankzij de samenwerking met Stichting Centrum voor Medisch-historische Documentatie en Medisch Erfgoed (SCME) en met De Eenhoorn, Centrum voor Farmaceutisch Erfgoed. Vanaf 2017 presenteert SHVB zich dan ook als 'Centrum voor Verpleegkundig Erfgoed'. Ook met genootschap Flevo zijn de contacten plezierig en vruchtbaar.

Evenementen die bestuursleden hebben bezocht

11-14 februari 2020: Drie bestuursleden van SHVB bezochten samen het congres van de European Association for the History of Nursing in Florence. Gewapend met een mooie flyer over SHVB, in het Engels opgesteld door Liesbeth Hesselink, hebben zij PR gemaakt voor SHVB. Petrie Roodbol verzorgde – met input van Cecile aan de Stegge - een goed bezochte presentatie over couveusezorg voor te vroeg geboren kinderen aan de hand van de collectie van SHVB. Ook werd in Florence de relatie met het FNI vernieuwd en verdiept. De bestuursleden waren trots toen onderstaande dia werd vertoond door keynote-speaker Prof. Dr. Karen Nolte van de Universiteit Heidelberg.

Andere geplande activiteiten (bv. het symposium ter gelegenheid van de presentatie van het Historisch College FNI van V&VN op 7 oktober 2020) konden geen doorgang vinden vanwege corona. Dat was jammer. Ook alle bestuursvergaderingen vonden digitaal plaats. Het jaar werd dan ook afgesloten met een ludieke Nieuwjaarskaart, waarop Anna Reynvaan figureerde met mondkap.

Publicaties

De secretaris leverde drie historische columns aan TVZ:

Stegge, Cecile aan de (2020). 'Historische column. Benoem de verpleegkundige zorg.' *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 130-1, februari, 29.

Stegge, Cecile aan de (2020). 'Historische column. Beschermingsmiddelen toen en nu'. *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 130-3, juni 29.

Stegge, Cecile aan de (2020). 'Historische column. Confrontaties met de dood.' *TVZ, Verpleegkunde in Praktijk en Wetenschap*, 130-5, oktober, 33.

De column 'Confrontaties met de dood' vestigde de aandacht op een prachtige gedichtenbundel van historicus Leo van Bergen, die nog steeds te bestellen is met behulp van de volgende gegevens: *Een Kap van Afschuw / A Cap of Horror. Eerste Wereldoorlog-poëzie van verpleegsters en verzorgsters (verzameling, vertaling, inleiding: Leo van Bergen). Uitgever / Publisher: dt (duidelijke taal) Nijmegen, ISBN: 978-90-830450-1-6.*